

De les van Fortuyn

Op het moment dat ik dit schrijf lijkt de mogelijkheid dat Leefbaar Nederland, met Pim Fortuyn als lijsttrekker, bij de komende verkiezingen een groot aantal zetels haalt verdwenen. Hoe positief dat ook mag zijn, aan deze ontwikkeling kleeft één groot gevaar: dat de gevestigde partijen, inclusief de PvdA, opgelucht ademen en overgaan tot de orde van de dag. Het feit dat een protestpartij zo tot 22 zetels zou kunnen halen zou voor iedere politieke partij reden moeten zijn voor grondig zelfonderzoek. Waar komt het verzet, de weerzin, tegen de gevestigde partijen vandaan?

Het lijkt me te gemakkelijk om de oorzaak te zoeken in het onuitgesproken racisme of de vreemdelingenhaat, waaraan Fortuyn zou appelleren. De overgrote meerderheid van de Nederlanders is (gelukkig) nog steeds bereid de aanwezigheid en de komst van 'nieuwe Nederlanders' ruimhartig tegemoet te treden. De aantrekkingskracht van Fortuyn ligt volgens mij veel meer in het vermogen om te zeggen waar het (wat hem betreft) op staat en vervolgens niet weg te lopen voor de consequenties. In dat opzicht was de manier waarop hij in *Netwerk* verantwoording aflegde een verademing. Er was nu eens niet verkeerd begrepen of geciteerd. Fortuyn stond voor wat hij gezegd had. Wat men ook van de opvattingen van Fortuyn vindt, van de wijze waarop hij (tot nu toe) verantwoordelijkheid neemt voor zijn daden en uitspraken kunnen de gevestigde partijen en andere maatschappelijk verantwoordelijken nog een hoop leren.

Laat ik als voorbeeld de bouwfraude nemen. De minister van Justitie zag geen mogelijkheid om de schikking van de Nederlandse overheid met frauderende bouwbedrijven ongedaan te maken. De Tweede Kamer legde zich daar met tegenzin bij neer. Voor veel mensen is dat in strijd met hun rechtsgevoel. Dat werd nog verergerd door de suggestie dat er een deal was gesloten tussen PvdA en

VVD (wij sparen Korthals, jullie sparen Melkert in de ESF-affaire). Maar de klap op de vuurpijl was (voor mij althans) de uitspraak van een hoge vertegenwoordiger van Justitie. Hij meldde in de krant dat de commotie over de schikkingen eigenlijk overdreven was: het woord 'boete' zou terecht zijn en minder aanleiding geven tot verontwaardiging. Dit lijkt me nu een schoolvoorbeeld van recht praten wat krom is. Het bedrag van de schikking (of boete, zo u wilt) die met de drie frauderende bouwbedrijven is getroffen bedraagt f 1 miljoen per bedrijf. Uit onderzoek van KPMG is gebleken (en door de bouwbedrijven toegegeven) dat voor f 29 miljoen gefraudeerd is. De schikking voorziet niet alleen in het verder afzien van nader onderzoek, maar ook in een aardige bonus voor de betrokken bedrijven. Na aftrek van de f 23 miljoen die de bedrijven aan NS moeten terugbetalen houden de drie bedrijven samen f 6 miljoen over. Netto opbrengst na aftrek van de boete: f 1 miljoen per bedrijf. Zo wil ik ook wel een boete.

Laten we toch eens gewoon erkennen dat er misstanden zijn en daar de verantwoordelijkheid voor nemen. Dat lijkt me een vruchtbaarder reactie op de opkomst van Leefbaar Nederland (of andere protestpartijen) dan het zoeken van excuses of het bagatelliseren van de misstanden.

MARIJKE LINTHORST

Redacteur S&D

De monarchie als parlementair probleem

Het huwelijk van Willem-Alexander en Maxima Zorreguieta was een mooi en eigenlijk ook wel ontroerend feest – maar heeft de argumenten voor een republiek natuurlijk niet ontkracht. Sterker: al die verstokte republikeinen die halfvertederd, half